

Målnummer:	Ö 5644-18	Avdelning:	2
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2019-11-20		
Rubrik:	Kostnader för inhämtande av information via en databas har ansetts utgöra ersättningsgilla konkurskostnader enligt 14 kap. 1 § konkurslagen. Även fråga om en schablonberäkning kan godtas som underlag		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 10 kap. 1 § konkurslagen (1987:672)• 14 kap. 1 § och 14 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 1996 s. 618• NJA 1998 s. 145• NJA 2009 s. 823 I och II		

REFERAT

(I och II).

I

Attunda tingsrätt

I ett handlägningsprotokoll den 24 januari 2018 i ett mål om ansökan om konkurs, där advokaten J.N. utsetts till förvaltare, antecknade Attunda tingsrätt följande.

KatAhl AB försattes i konkurs den 16 december 2016.

Förvaltaren har till tingsrätten gett in förvaltarberättelse, redovisning enligt 13 kap. 2 § konkurslagen och arvodesräkning.

Förvaltaren har begärt att konkursen skrivs av, att arvudet bestäms till 49 375 kr och att ersättningen för utlägg bestäms till 5 534 kr. I beloppen ingår det mervärdesskatt. Enligt arvodesframställningen består utlaggen av 3 200 kr för arkiveringskostnader, 400 kr för Infotorg m.fl., 619 kr för bud och 260 kr för kostnader hos Bolagsverket.

Förvaltaren har anfört att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader samt andra skulder som boet har ådragit sig, varför konkursen ska skrivas av.

Tillsynsmyndigheten har tillstyrkt att konkursen skrivs av och att förvaltarens arvode bestäms till det begärda beloppet. Tillsynsmyndigheten har även tillstyrkt begärd ersättning för kostnader avseende arkivering, bud samt Bolagsverkets produkter.

Tillsynsmyndigheten har emellertid invänt mot den begärda kostnadsersättningen såvitt avser kostnad för Infotorg m.fl. och anfört i huvudsak följande. Förvaltarens begäran är inte tillräckligt preciserad för att Tillsynsmyndigheten ska kunna tillstyrka att den bestäms till yrkat belopp. Det är oklart huruvida ersättningsyrkandet avser endast konkurskostnader, eller om det även avser allmänna kontorskostnader, vilka inte är ersättningsgilla genom detta förfarande. Det går heller inte att bedöma om kostnaden faktiskt har förekommit i den enskilda konkursen, samt om den har varit skäligen påkallad.

Förvaltaren har yttrat sig och anför i huvudsak följande. Det stämmer att kostnadsyrkandet grundar sig på en schablon om 400 kr. Beloppet har tagits fram efter noggrann genomgång av faktiska kostnader som uppkommer i princip i varje enskild konkurs, oberoende av dess omfattning. Schablonen är baserad på de kostnader som uppstår i en enkel taxekonkurs. I större konkurser är schablonen ofta för lågt beräknad. Advokatfirman tillämpar ändå, av kostnadseffektivitetsskäl, schablonen även i större konkurser. I schablonbeloppet ingår del av advokatfirmans fastpriskostnad för databasen Infotorg, obeståndsrapport hämtad från Infotorg, företräddarrapport (två personer), kostnad för papper och toner samt kostnad för porto. Infotorg är en databastjänst som är ett effektivt och relevant verktyg för att utföra obligatoriska standardmoment i konkursförvaltningen. För tjänsten Infotorg betalar advokatfirman dels ett fast pris och dels ett pris per "klick". Advokatfirman har bedömt att konkursavdelningen nyttjar firmans totala databastjänster med minst 25 procent. Härutöver har beräkning skett av vilka handlingar som inte ingår i fastprisavtalet men som ändå behöver tas fram, t.ex. obeståndsrapport och företräddarrapport. Med denna beräkningsgrund har den faktiska kostnaden för databasslagning beräknats till i vart fall 250 kr per konkurs. Kostnaden för papper och porto har uppskattats genom att beräkna antalet utskrifter/kopior som används avseende de ordinära konkurshandlingarna samt de papper som använts till den fysiska akten, såsom expeditionskopior av brev, årsredovisningar m.m. Antalet utskrifter/ kopior har uppskattats till 250-350 sidor för en konkurs av mindre omfattning. Styckpriset uppgår till 30 öre, baserat på vad som tidigare godkänts i rättspraxis uppräknat till nuvärde. Kostnaden för porto har uppskattats till tio porton i den lägsta viktklassen per konkurs. Den faktiska kostnaden är dock sannolikt högre, eftersom kostnaden kan variera från sju till 70 kr. För det fall en redovisning skulle behöva ske av kostnaderna för porto, kopior och andra rörliga kostnader för databasslagning m.m. i varje konkurs, kommer det sannolikt att medföra ökade konkurskostnader.

Tingsrätten (rådmannen Susanne Allgårdh) anförde följande i beslut den 24 januari 2018.

1. Konkursen skrivs av enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

2. Förvaltarens arvode bestäms till 49 375 kr. Av beloppet avser 9 875 kr mervärdesskatt. Kostnadsersättningen bestäms till 5 534 kr. Av beloppet avser 1 055 kr mervärdesskatt.

Skäl

Vad gäller förvaltarens rätt till kostnadsersättning gör tingsrätten följande bedömning.

En kostnadseffektiv förvaltning förutsätter att förvaltaren genom löpande avtal gemensamt upphandlar vissa för konkurshandläggningen vanligt förekommande tjänster. Såvitt gäller det tvistiga beloppet, 400 kr för Infotorg m.fl., konstaterar tingsrätten att det inte är fråga om något ansenligt belopp. Redan med hänsyn härtill och även med beaktande av att den yrkade ersättningen framstår som rimlig i förhållande till konkursens omfattning är beloppet skäligt. Till detta kommer att förvaltaren i en komplettering redovisat grunderna för hur schablonen beräknats. Tingsrätten konstaterar sammanfattningsvis att det yrkade arvodet jämte yrkad ersättning för utlägg - inklusive kostnader för Infotorg m.fl. - är skäligt. J.N:s arvode och kostnadsersättning ska därmed bestämmas i enlighet med hans begäran.

Svea hovrätt

Staten genom Kronofogdemyndigheten (tillsynsmyndigheten i konkurser) överklagade i Svea hovrätt och yrkade att hovrätten skulle ändra tingsrättens

beslut på så sätt att J.N. inte skulle tillerkännas ersättning med 500 kr (inklusive mervärdesskatt) för kostnadsposten "Infotorg m.fl."

J.N. motsatte sig ändring av tingsrättens beslut.

Hovrätten (hovrättslagmannen Ragnar Palmkvist, hovrättsrådet Dan Öwerström och tf. hovrättsassessorn Norah Lind, referent) anförde följande i beslut den 29 oktober 2018.

Hovrätten avslår överklagandet.

Skälen för beslutet

Frågan i målet är om J.N. har rätt till ersättning för kostnadsposten "Infotorg m.fl."

Kronofogdemyndigheten har inledningsvis anført att det inte går att bedöma om kostnaden faktiskt har förekommit i denna konkurs. Att det i hanteringen av alla konkurser uppstår kostnader för inhämtande av information från databaser anser hovrätten inte att det finns skäl att ifrågasätta. Detsamma gäller de övriga angivna kostnadsposterna. Att uträkningen har skett med hjälp av en schablon föranleder inte heller någon annan bedömning i denna del. Tingsrättens beslut ska därför inte ändras på den grunden att det inte går att bedöma om kostnaden faktiskt har förekommit i denna konkurs.

Kronofogdemyndigheten har vidare anført att kostnaden för abonne manget för databastjänsten inte ska ingå i kostnadsersättningen eftersom den utgör en så kallad allmän kontorskostnad. I denna del har J.N. förklarat att anledningen till att han har begärt ersättning för en del av kostnaden för abonnemanget är att denna kostnadsmodell eliminerar kostnaden för vissa rapporter och sänker kostnaden för andra och att abonnemanget alltså innebär en total kostnadssänkning. Han har vidare förklarat hur beräkningen har gjorts. Hovrätten ser inte skäl att ifrågasätta vare sig förklaringen eller beräkningsmetoden. HD har i NJA 1996 s. 618 anført att den fortgående tekniska utvecklingen och skilda lösningar på t.ex. kontors- och kommunikationsområdet som den för med sig kan leda till att kostnadsposter med tiden kan komma att betraktas som rörliga och således som ersättningsgilla. Med hänsyn till ovanstående anser hovrätten att det inte finns skäl att bedöma denna kostnadspost (en del av kostnaden för abonnemanget) annorlunda än den rörliga kostnaden. Tingsrättens beslut ska därför inte ändras på den grunden att kostnaden för abonnemanget för databastjänsten inte kan vara en del av kostnadsersättningen.

Kronofogdemyndigheten har vidare anført att det inte går att bedöma om kostnaden har varit skäligen påkallad i denna konkurs. Med hänvisning till ovanstående resonemang anser hovrätten inte att det finns skäl att ifrågasätta att kostnaden varit påkallad och inte heller skäl att ifrågasätta skäligheten av beloppet som sådant. Att summan har beräknats med hjälp av en schablon föranleder inte heller någon annan bedömning i denna del. Tingsrättens beslut ska därför inte ändras på den grunden att det inte går att bedöma om kostnaden har varit skäligen påkallad i denna konkurs.

En återstående fråga är om kostnaden är i tillräcklig grad preciserad för att kunna ersättas. Kronofogdemyndigheten har i denna del anført att det skulle strida mot kravet på redovisning för konkursförvaltare att godta schabloniserade yrkanden.

HD har i NJA 1996 s. 618 även uttalat att vissa enskilda kostnader kan vara så betydelselösa i sammanhanget att en ersättning för dem inte rimligen kan anses bära kostnaderna för att bestämma och redovisa dem. Uttalandet kan enligt hovrättens mening inte tas till intäkt för att det uppställs ett krav på särskild redovisning av varje enskild kostnad eller för att schablonberäkningar ska godtas rakt av. Istället anser hovrätten att uttalandet bör förstås så att i

sammanhanget små kostnader i och för sig kan ersättas inom ramen för kostnadsersättningen. Vad gäller frågan på vilket sätt kostnaderna ska redovisas ger uttalandet ingen ledning. Den frågan måste, enligt hovrättens uppfattning, ses mot bakgrund av de höga krav på redovisning som i övrigt ställs på konkursförvaltarna samt Kronofogdemyndighetens tillsynsansvar och tillsynsmöjligheter. Mot den bakgrunden drar hovrätten slutsatsen att ett kostnadsanspråk måste vara så preciserat att det går att göra en skälighetsbedömning av det och att det går att bedöma om kostnaden förekommit i konkursen. För att så ska kunna ske måste övergripande redovisas vad ett kostnadsanspråk innefattar, men däremot måste inte varje mindre post redovisas särskilt. Det ligger även i sakens natur att ett lägre belopp innebär att lägre krav kan ställas på redovisningen.

J.N. har i arvodesframställningen beskrivit den aktuella posten som "Infotorg m fl". Han har dock ytterligare preciserat kostnadsposten genom att ange vilka poster som innefattas i "Infotorg m.fl.". Hovrätten anser att det av preciseringen går att förstå vad kostnadsyrkandet innefattar och att skäligheten av kostnaden kan bedömas. Tingsrättens beslut ska därför inte ändras på den grunden att kostnaden inte är i tillräcklig grad preciserad.

Det finns inte heller i övrigt skäl för att begärd kostnadsersättning inte ska utgå.

Överklagandet ska därför avslås.

Högsta domstolen

Kronofogdemyndigheten (Tillsynsmyndigheten i konkurser) överklagade och yrkade att HD skulle fastställa att någon kostnadsersättning avseende kostnadsposten benämnd "Infotorg m.fl." inte ska utgå till J.N.

J.N. motsatte sig ändring av hovrättens beslut. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Ulrika Stenström, föreslog i betänkande att HD skulle meddela följande beslut.

Skäl

Punkterna 1-19 överensstämmer i huvudsak med punkterna 1-19 i HD:s skäl.

20. Det saknas skäl att ifrågasätta att såväl den rörliga kostnaden för att inhämta information via databasen som kostnaderna för papper, toner och porto förekommit i konkursen. 350 kr framstår som ett skäligt belopp för dessa kostnader. J.N. är därför berättigad till ersättning med 350 kr. Hovrättens beslut ska alltså ändras i enlighet härmed.

HD:s avgörande

HD ändrar på det sätt hovrättens beslut att kostnadsersättningen avseende kostnadsposten benämnd "Infotorg m.fl." ska fastställas till 350 kr exklusive mervärdesskatt.

HD (justitieråden Ann-Christine Lindeblad, Svante O. Johansson, Petter Asp, Malin Bonthron och Stefan Reimer, referent) meddelade den 20 november 2019 följande beslut.

Skäl

Vad målet i HD gäller

1.Frågorna i HD är om en konkursförvaltare är berättigad till ersättning för fasta och rörliga kostnader som gäller inhämtande av information via en

databas samt om dels sådana kostnader, dels kostnader för papper, toner och porto kan begäras enligt en schablonberäkning.

Bakgrund

2. Bolaget KatAhl AB försattes i konkurs och till förvaltare utsågs advokaten J.N. Eftersom tillgångarna i konkursen inte räckte till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet ådragit sig begärde J.N. att konkursen skulle avskrivas enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

3. Utöver arvode begärde J.N. ersättning för kostnader med 400 kr exklusive mervärdesskatt, avseende en post benämnd "Infotorg m.fl.". Kostnaderna angavs med ett schablonbelopp beräknat utifrån en standardkonkurs och avsåg del av firmans fasta kostnad för databasen Infotorg, rörlig kostnad för viss information inhämtad via databasen (t.ex. obeståndsrapport och företräddarrapport), kostnad för papper och toner samt kostnad för porto. Schablonen var baserad på en s.k. taxekonkurs, men det angavs att advokatbyrån tillämpar den även i större konkurser av kostnadseffektivitetsskäl.

4. Tillsynsmyndigheten invände att ersättningsyrkandet inte var tillräckligt preciserat och att det inte gick att avgöra om kostnaderna avsåg konkurskostnader eller allmänna kontorskostnader. Vidare menade Tillsynsmyndigheten att det inte gick att bedöma om kostnaderna faktiskt förekommit i den enskilda konkursen och om de varit skäligen påkallade.

5. Tingsrätten bestämde ersättningen i enlighet med förvaltarens yrkande. Hovrätten har avslagit Tillsynsmyndighetens överklagande.

Kostnadsersättning

6. Av 14 kap. 1 § konkurslagen framgår att med konkurskostnad avses bl.a. arvode och kostnadsersättning till förvaltaren. När en konkurs avskrivas enligt 10 kap. 1 § ska rätten enligt 14 kap. 14 § bestämma kostnadsersättningen samtidigt som arvodet till förvaltaren bestäms.

7. Avgörande för frågan om en kostnad som förvaltaren haft för en viss åtgärd utgör en konkurskostnad i konkurslagens mening är om kostnaden är hänförlig till någon sådan obligatorisk åtgärd som det åligger förvaltaren att utföra i varje konkurs, såsom upprättande av bouppteckning eller förvaltarberättelse. För att vara ersättningsgill ska kostnaden dessutom ha varit skäligen påkallad. (Se NJA 2009 s. 823 I och II.)

8. Kostnadsersättning enligt 14 kap. 1 § första stycket 1 konkurslagen ska enligt förarbetena avse direkta utlägg eller de särskilda kostnader som konkursförvaltaren har inom uppdraget. Som exempel nämns utlägg för resor och kostnader för arkivering av gäldenärens redovisningshandlingar. (Se prop. 1986/87:90 s. 374.)

9. Det krävs att den som utses till ett uppdrag som konkursförvaltare har en fast och effektiv kontorsorganisation. Allmänna kontorskostnader ingår därför i arvodet och ersätts inte särskilt. (Se bl.a. a. prop. s. 374 samt Mikael Mellqvist och Lars Welamson, Konkurs och annan insolvensrätt, 12 uppl. 2017, s. 253 f.)

10. Allmänna kontorskostnader har i rättspraxis i första hand ansetts ta sikte på kostnaderna för upprätthållande av en sådan kontorsorganisation som behövs för att förvaltaruppdraget ska kunna fullgöras. Den fortgående tekniska utvecklingen och skilda lösningar på t.ex. kontors- och kommunikationsområdet innebär att kostnadsposter som berättigar till ersättning i särskild ordning kan växla över tiden. Kostnader för telefaxsändningar, porto och fotokopior (papper och toner) har ansetts utgöra sådana omkostnader som, vid sidan om förvaltararvodet, kan ge rätt till kostnadsersättning. (Se NJA 1996 s. 618 och NJA 1998 s. 145.)

11. Ett databasabonnemang avsett för informationsinhämtning är i princip att betrakta som en del av en sådan fast och effektiv kontorsorganisation som en konkursförvaltare numera får förväntas ha tillgång till och som därför närmast bör anses vara en allmän kontorskostnad. De åtgärder som konkursförvaltaren vidtar i databasen, t.ex. inhämtande av obeståndsrapport och företräddarrapport, kan emellertid medföra separata kostnader. Kostnaden för inhämtande av information som medför en tilläggsdebitering i förhållande till abonnemanget för databasen bör därför i allmänhet, om åtgärden varit skäligen påkallad och hänförlig till en hos konkursförvaltaren obligatorisk åtgärd, anses som en sådan rörlig konkurskostnad som kan grunda rätt till kostnadsersättning. Av det sagda följer att en andel av den fasta abonnemangsvygiften normalt inte kan ge rätt till kostnadsersättning (jfr NJA 1998 s. 145).

12. Det kan emellertid förekomma olika betalmodeller för databaser. I en del sådana modeller ingår ett framtagande av vissa av de nödvändiga registerutdragen och rapporterna i den fasta avgiften utan, eller med lägre, tilläggsdebitering. I dessa situationer bör det kunna tillåtas att kostnadsersättning också ges baserat på en andel av den fasta avgiften. Detta bör förutsätta att det rör sig om relativt små belopp som kan knytas till nödvändiga registerutdrag och rapporter. Vidare bör det från förvaltarens sida göras sannolikt att kostnaden blir lägre än om registerutdragen och rapporterna hade tagits fram i en annan betalmodell eller genom direktkontakter med berörda myndigheter.

Fastställande av kostnadsersättning

13. När rätten ska bestämma kostnadsersättningen enligt 14 kap. 14 § konkurslagen ska en skälighetsbedömning göras (se Eugène Palmér och Peter Savin, Konkurslagen, suppl. 40, juni 2019, s. 14:31). För att skälighetsbedömningen ska kunna göras krävs att förvaltaren redogör för vad kostnadsanspråket innefattar. Hur omfattande denna redogörelse ska vara beror på kostnadsanspråkets storlek.

14. Kostnaden för en alltför detaljerad redogörelse för de faktiska kostnaderna kan i vissa fall bli orimligt stor i förhållande till vad som senare kan erhållas i ersättning (jfr NJA 1996 s. 618). I dessa fall bör i stället en schabloniserad beräkning kunna godtas som underlag. Det krävs dock att den schabloniserade beräkningen är så pass preciserad att det är möjligt för rätten att göra en skälighetsbedömning av kostnadsanspråket. Vidare ska det utifrån underlaget vara möjligt att bedöma om kostnaden faktiskt har förekommit i konkursen.

Bedömningen i detta fall

15. Det finns ingen anledning att ifrågasätta J.N:s uppgift att en rad åtgärder för att inhämta information via databasen vidtas omgående i varje konkurs. Informationen får anses vara av det slaget att den är nödvändig för konkursförvaltarens utredning av konkursen och senare för upprättande av bouppteckning och förvaltarberättelse. Kostnaden för att inhämta informationen i databasen får därför anses ha varit hänförlig till en hos konkursförvaltaren obligatorisk åtgärd. Kostnaden har dessutom varit skäligen påkallad; att inhämta den aktuella informationen på annat sätt, exempelvis från respektive myndighet, utgör ett föråldrat arbetssätt som av allt att döma hade föranlett högre kostnader än de som nu uppkommit.

16. J.N. har även rätt till ersättning för kostnader för papper, toner och porto.

17. Frågan är om den schablonberäkning som J.N. lämnat utgör en sådan godtagbar redogörelse som kan ligga till grund för dels en skälighetsbedömning, dels en bedömning av om kostnaderna faktiskt har förekommit i konkursen.

18.J.N. har preciserat schablonberäkningen för kostnadsposten benämnd "Infotorg m.fl." genom att ange att den avser del av firmans fasta kostnad för databasen Infotorg, rörlig kostnad för information hämtad via databasen (t.ex. obeståndsrapport och företräddarrapport) samt kostnad för papper, toner och porto.

19.Det kan antas att kostnaden för en mer detaljerad redogörelse än den som lämnats skulle ha blivit orimligt stor jämfört med det yrkade beloppet. En schablonberäkning kan därför - som utgångspunkt - godtas som underlag. I detta fall är beräkningen så pass preciserad att det är möjligt att göra en skälighetsbedömning. Underlaget möjliggör också en bedömning av om kostnaderna faktiskt har förekommit i konkursen.

20.Det saknas skäl att ifrågasätta att såväl den rörliga kostnaden för att inhämta information via databasen som kostnaderna för papper, toner och porto förekommit i konkursen. Den yrkade kostnadsersättningen, hänförlig till en andel av den fasta avgiften, består av ett litet belopp och det framstår som sannolikt att beloppet hade varit högre om en annan betalmodell med fler eller högre tilläggsdebiteringar hade använts eller om informationen hade inhämtats på annat sätt. J.N. är därför berättigad till ersättning med yrkat belopp. Hovrättens beslut ska alltså fastställas.

HD:s avgörande

HD fastställer hovrättens beslut.

Solna tingsrätt

I ett handlägningsprotokoll den 7 februari 2018 i ett mål om ansökan om konkurs, där advokaten L.E. utsetts till förvaltare, antecknade Solna tingsrätt följande.

Förvaltaren har till tingsrätten gett in slutredovisning enligt 13 kap. 2 § konkurslagen, redogörelse enligt 7 kap. 17 § konkurslagen samt arbetsredogörelse. Han har i samband med ingivande av avslutningshandlingarna begärt att konkursen ska skrivas av enligt 10 kap. 1 § konkurslagen och att han ska tillerkännas dels ersättning för arbete med 13 500 kr, varav 2 700 kr avser mervärdesskatt, dels ersättning för kostnader med 1 000 kr, varav 200 kr avser mervärdesskatt.

Tillsynsmyndigheten i konkurser (TSM) har i yttrande över förvaltarens begäran om ersättning tillstyrkt att förvaltaren tillerkänns begärd ersättning för arbete, men avstyrkt förvaltarens begäran om ersättning för kostnader eftersom förvaltaren inte kunnat visa att han har haft utlägg motsvarande de belopp han begärt ersättning för i den aktuella konkursen. TSM har inget att invända mot att konkursen skrivs av.

Förvaltaren har yttrat sig över vad TSM anfört i kostnadsfrågan och vidhållit begärd ersättning för interna förvaltningskostnader.

Tingsrätten (rådmannen Sofia Jungstedt) anförde följande i beslut den 7 februari 2018. slut

1.Konkursen skrivs av enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

2.Tingsrätten bestämmer förvaltarens:

a.arvode till 13 500 kr, varav 2 700 kr avser mervärdesskatt,

b.kostnadsersättning till 1 000 kr, varav 200 kr avser mervärdesskatt.

Skäl

Avskrivning

Konkursboets tillgångar räcker inte till betalning av konkurskostnaderna samt andra skulder som boet ådragit sig. Konkursen ska därför skrivas av enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

Arvode och kostnadsersättning

Begärt arvode är i enlighet med taxan och bedöms som skäligt.

Vad gäller begärd kostnadsersättning för inhämtande av registerinformation, kopiering, fax och porto gör tingsrätten följande bedömning. Enligt praxis gäller att kostnader för exempelvis porto, kopior och telefaxsändningar är sådana rörliga kostnader som är hänförliga till ett visst uppdrag och därmed ersättningsgilla såsom konkurskostnader (se NJA 1996 s. 618). I nämnda rättsfall uttalade HD även att den fortgående tekniska utvecklingen och skilda lösningar på t.ex. kontors- och kommunikationsområdet som denna för med sig kan leda till att sådana rörliga kostnader kan växla över tid. Dessutom ansåg HD att vissa sådana konkurskostnader kan vara så betydelselösa i sammanhanget att en ersättning för dem inte rimligen kan anses bära kostnaderna för att bestämma och redovisa dem.

I det aktuella ärendet anser tingsrätten att kostnaderna för inhämtande av registerinformation, kopiering, fax och porto som förvaltaren har begärt ersättning för är sådana rörliga kostnader som är ersättningsgilla såsom konkurskostnader. Förvaltaren har uppgett att det begärda beloppet är en uppskattning baserat på advokatbyråns kostnad för olika databastjänster och normala kostnader för porto och kopiering m.m. i en konkurs. Det saknas anledning att ifrågasätta att förvaltaren i och för sig har haft sådana kostnader i aktuell konkurs. Frågan är dock om det är förenligt med konkurslagens bestämmelser att godta ett schabloniserat belopp, utan att förvaltaren har angett den faktiska kostnaden eller redovisat något konkret underlag för kostnadernas storlek. Tingsrätten anser att det på grund av aktuella kostnaders karaktär många gånger kan vara svårt för en förvaltare att i detalj redovisa dessa. Dessutom får vissa av de enskilda kostnaderna anses vara så betydelselösa i sammanhanget att kostnaden för att bestämma och redovisa dessa blir orimligt stor i relation till vad som senare kan erhållas i ersättning.

Dessa omständigheter innebär att det finns skäl att godta ett schabloniserat belopp. Det av förvaltaren uppskattade beloppet framstår som skäligt i den nu aktuella konkursen. Begäran om ersättning ska därför bifallas även i denna del.

Svea hovrätt

Kronofogdemyndigheten (Tillsynsmyndigheten i konkurser) överklagade i Svea hovrätt och yrkade att hovrätten skulle ändra tingsrättens beslut på så sätt att L.E. inte skulle tillerkännas ersättning med 500 kr (inklusive mervärdesskatt) för kostnadsposten "kopiering, fax och porto".

Hovrätten (samma ledamöter som i målet under I) anförde följande i beslut den 29 oktober 2018.

Hovrätten avslår överklagandet.

Skälen för beslutet

Frågan i målet är om L.E. har rätt till ersättning för kostnadsposterna "kostnader för inhämtande av registerinformation" samt "kostnader för kopiering, fax och porto".

Kronofogdemyndigheten har inledningsvis - - - se under I - - - i denna konkurs.

Frågan är om kostnaden är i tillräcklig grad preciserad för att kunna ersättas. Kronofogdemyndigheten har i denna del anfört att så inte är fallet och att ersättning därför inte ska utgå.

HD har - - - se under I - - - på redovisningen.

L.E. har i arvodesframställningen beskrivit posterna som "kostnader för inhämtande av registerinformation" respektive "kostnader för kopiering, fax och porto". Med hänsyn till de i sammanhanget låga beloppen får denna redovisning anses uppfylla nyss nämnda krav. Tingsrättens beslut ska därför inte ändras på den grunden att den begärda ersättningen inte är i tillräcklig grad preciserad.

Det finns inte heller i övrigt skäl för att begärd kostnadsersättning inte ska utgå.

Överklagandet ska därför avslås.

Högsta domstolen

Tillsynsmyndigheten i konkurser överklagade och yrkade att HD skulle fastställa att någon kostnadsersättning inte skulle utgå till L.E. L.E. motsatte sig ändring av hovrättens beslut. Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden (samma som under I) föreslog i betänkande att HD skulle meddela beslut i huvudsaklig överensstämmelse med HD:s beslut.

HD (samma ledamöter som under I) meddelade den 20 november 2019 följande beslut. skäl

Vad målet i HD gäller

1.Frågorna i HD är om en konkursförvaltare är berättigad till ersättning för kostnader som gäller inhämtande av information via en databas samt om dels sådana kostnader, dels kostnader för fotokopiering, telefaxsändningar och porto kan begäras enligt en schablonberäkning.

Bakgrund

2.Bolaget NO Percent AB i likvidation försattes i konkurs och till förvaltare utsågs advokaten L.E. Eftersom tillgångarna i konkursen inte räckte till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet ådragit sig begärde L.E. att konkursen skulle avskrivas enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

3.Utöver arvode begärde L.E. ersättning för kostnader med 800 kr exklusive mervärdesskatt. Av beloppet avsåg 400 kr kostnader för inhämtande av registerinformation och 400 kr kostnader för fotokopiering, telefaxsändningar och porto. Kostnaderna angavs med ett schablonbelopp beräknat utifrån ett genomsnitt av de avslutade konkurserna för ett antal år. I schablonen för registerinformation ingick inte någon kostnad för abonnemang.

Punkterna 4 och 5 överensstämmer med punkterna 4 och 5 i HD:s beslut under I.

Kostnadsersättning

Punkterna 6-10 överensstämmer med punkterna 6-10 i HD:s beslut under I.

11. Ett databasabonnemang avsett för informationsinhämtning är i princip att betrakta som en del av en sådan fast och effektiv kontorsorganisation som en konkursförvaltare numera får förväntas ha tillgång till och som därför närmast bör anses vara en allmän kontorskostnad. De åtgärder som konkursförvaltaren vidtar i databasen, t.ex. inhämtande av obeståndsrappport och

företräddarrapport, kan emellertid medföra separata kostnader. Kostnaden för inhämtande av information som medför en tilläggsdebitering i förhållande till abonnemanget för databasen bör därför i allmänhet, om åtgärden varit skäligen påkallad och hänförlig till en hos konkursförvaltaren obligatorisk åtgärd, anses som en sådan rörlig konkurskostnad som kan grunda rätt till kostnadsersättning.

Fastställande av kostnadsersättning

Punkterna 12 och 13 överensstämmer med punkterna 13 och 14 i HD:s beslut under I.

Bedömningen i detta fall

14. Det finns ingen anledning att ifrågasätta L.E:s uppgift att en rad åtgärder för att inhämta information via databaser vidtas omgående i varje konkurs. Informationen får anses vara av det slaget att den är nödvändig för konkursförvaltarens utredning av konkursen och senare för upprättande av bouppteckning och förvaltarberättelse. Kostnaden för att inhämta informationen i databasen får därför anses ha varit hänförlig till en hos konkursförvaltaren obligatorisk åtgärd. Kostnaden har dessutom varit skäligen påkallad; att inhämta den aktuella informationen på annat sätt, exempelvis från respektive myndighet, utgör ett föråldrat arbetssätt som av allt att döma hade föranlett högre kostnader än de som nu uppkommit.

15. L.E. har även rätt till ersättning för kostnader för fotokopior, telefaxsändningar och porto.

16. Frågan är om den schablonberäkning som L.E. lämnat utgör en sådan godtagbar redogörelse som kan ligga till grund för dels en skälighetsbedömning, dels en bedömning av om kostnaderna faktiskt har förekommit i konkursen.

17. L.E. har beskrivit de aktuella posterna som "kostnader för inhämtande av registerinformation" respektive "kostnader för kopiering, fax och porto". Han har därvid närmare bl.a. beskrivit att advokatfirman utnyttjar dels Infotorg, dels Bolagsverkets näringslivsregister för information i löpande konkursärenden.

18. Det kan antas att kostnaden för en mer detaljerad redogörelse än den som lämnats skulle ha blivit orimligt stor jämfört med det yrkade beloppet. En schablonberäkning kan därför - som utgångspunkt - godtas som underlag. I detta fall är beräkningen så pass preciserad att det är möjligt att göra en skälighetsbedömning. Underlaget möjliggör också en bedömning av om kostnaderna faktiskt har förekommit i konkursen.

19. Det saknas skäl att ifrågasätta att kostnaderna förekommit i konkursen. Yrkat belopp framstår som skäligt. L.E. är därför berättigad till ersättning för kostnaderna. Hovrättens beslut ska alltså fastställas. hd:s avgörande

HD fastställer hovrättens beslut.

Sökord: Konkurskostnad; Databas; Ersättning till konkursförvaltare; Konkurs; Kostnadsersättning; Schablonersättning
